

KULTURÁLIS VIDÉKFEJLESZTÉS, A KISTELEPÜLÉSEK KULTURÁLIS SZOLGÁLTATÁSAI A MEGYEI HÁLÓZAT SZOLGÁLTATÁSAINAK ELÉRÉSÉVEL

Tóth Máté

OSZK Könyvtári Intézet

toth.mate@oszk.hu

Távolság = hátrányos helyzet?

Photo © János Scheffer

- A település tud-e a hozzá visszatérni akaró, a letelepedni vágyó fiatal számára támogatott jövedelemszerző lehetőségeket, biztos megélhetést kínálni?
- Tud-e a letelepedett fiatal számára nivós információszerzési, önművelési, kulturális, művelődési, szabadidő eltöltési, közösségi, sportolási lehetőséget biztosítani?
- Tud-e környezetében, helyi értékeiben, helyi kultúrájában annyi többletet, annyi „büszkeségérzést” biztosítani, ami kompenzálja általában a szolgáltatások, az egészségügyi ellátás és a közlekedés városban megszokható nivójának hiányát?
(Fehér 2002)

Cseh köztársaság	1500
Szlovákia	1700
Magyarország	3100
Németország	5000
Horvátország	8000
Lengyelország	15 000
Belgium	17 200
Svédország	30 900
Nagy-Britannia	118 503

Átlagos településméret az EU országokban

Centralizáció - decentralizáció

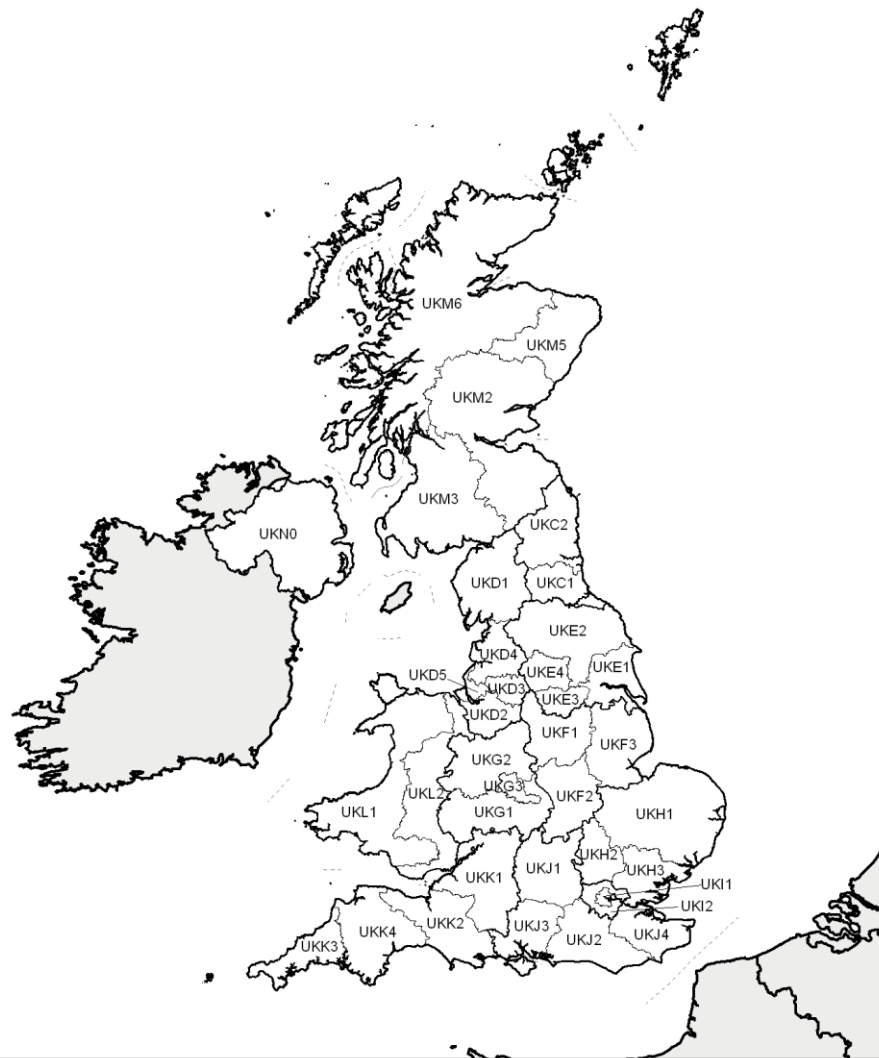
- Az erőforrások centralizálása, a szolgáltatások decentralizálásának elve
  - Milyen szinten centralizáljuk az erőforrásokat, ha csak egy kicsit nagyobb település látja el a másikat?
  - Sikerülhet-e a szolgáltatások decentralizálása, ha túlságosan „magasról” látjuk el az összes települést?

A NUTS rendszer

- Az EU regionális támogatásai régiók vagy annál kisebb térségek fejlesztésére irányulnak;
- NUTS (Nomenclature d'unités territoriales statistiques)
- A térségi felosztásra használt egységes rendszer a NUTS (Európai Parlament és Tanács 1059/2003/EK rendelete a statisztikai célú területi egységek nómenklatúrájáról).
- A NUTS rendszer a tagállamok meglévő közigazgatási egységeire épül, területi egységeket azok felosztásával, vagy összevonásával képez.

UNITED KINGDOM - NUTS level 2

LEGEND

- National level
- NUTS level 1
- NUTS level 2

0 200 km

SLOVENSKÁ REPUBLIKA - NUTS level 3

LEGEND

- National level
- NUTS level 1
- NUTS level 2
- NUTS level 3

Cartography: Eurostat - GISCO, 2007

0 50 km

Elmaradott és kedvezményezett térségek

- **elmaradott térség:** ahol a gazdaság értéktermelő képessége, infrastrukturális fejlettsége és társadalmi mutatói jelentősen kedvezőtlenebbek az országos átlagnál.
- **kedvezményezett térség:** az érvényes területfejlesztési célok figyelembevételével, statisztikai jellemzők alapján meghatározott térségek köre, amelyek önkormányzatai, illetőleg azok közigazgatási területén tervezett programok és fejlesztések pénzügyi, gazdasági ösztönzőkkel támogathatók.

A területfejlesztés feladatai

- Célok összehangolása;
- Tervek kidolgozása a társadalom, a gazdaság és a környezet dinamikus egyensúlyának fenntartása, illetve javítása érdekében;
- Az EU regionális politikájához illeszkedés elősegítése;
- Elmaradott térségek felzárkóztatásának elősegítése;
- Gazdasági szerkezet megújítása;
- Innováció feltételeinek javítása;
- Vonzó vállalkozói környezet kialakítása.

„Turning the library inside out”

- Kultúra
- Tanulás
- Információszerzés
- Rekreáció

A könyvtár alacsony intenzitású találkozóhely!

Kalandtúra könyvtárbuszon

- Észak-Jutlandban Frederikshavn könyvtárbusza
- De jó lenne a könyvtárban aludni!
- Kalandtúra 5-12 éves gyerekeknek előzetes meghirdetés alapján
- 32 fős társaságnak hétvégi „bibliobusz tábor”
  - cserkészházban éjszakáznak,
  - tábortűz mellett mesél a könyvtáros
  - szabad tűzön ételt készítenek maguknak.
  - végig a rendelkezésükre áll egy teljes könyvtár.

CLIO projekt

- Center for Promoting Local Culture and Traditions of Jurilovca
- Település a Duna-deltában, amit oroszok alapítottak a 18. században
- Jelenleg a 3200 lakosából 2800 orosz (pontosabban Lipoveni)
- A túlélésük záloga a gyökerek megőrzése!

CLIO projekt

- Összegyűjtötték
  - a falu formális és informális vezetőit
  - Tanárokat és diákokat
- Két vezetője volt a projektnek: egy történész professzor és egy könyvtáros
- Újra elmondták szóban a népmeséket, azt felvették és közzétették
- <http://www.bibliotecajurilovca.ro/>

CLIO projekt

- **Eredmények:**
- **Kulturális híd a generációk között:**
  - Öregek a tradíció őrizői
  - A fiatalok a technológia „tudói”
- **Infrastruktúra fejlesztése**
  - Technikai eszközök vásárlása
  - digitális archívum kialakítása
  - Könyvek szkennelése
  - Fényképek, felvételek készítése

CLIO projekt

- **Eredmények**
  - A helyi könyvtárnak és a Lipoveni népességnek új támogatókat sikerült szerezni
  - Kutatásokat stimulált
  - Egy olasz rendező filmet készített róluk
  - Kapcsolati tőke
  - A helyiekben tudatosultak az értékeik
  - A helyi fiatalokat is összehozta a közös cél

KÖSZÖNÖM A FIGYELMET!

Tóth Máté

OSZK Könyvtári Intézet

toth.mate@oszk.hu